

TELEVİZYON HABERİNİN RETORİK BİLEŞENLERİ İLETİŞİMSEL ZİHNİYETİN HABER RETORİĞİNE YANSIMASI

Ahmet Selman Seyhan

Televizyon Haberinin Retorik Bileşenleri İletişimsel Zihniyetin Haber Retoriğine Yansımaları

Ahmet Selman Seyhan

Yayın No.: 1007

ISBN: 978-625-433-375-0

E-ISBN: 978-625-433-376-7

Basım Sayısı: 1. Basım, Mart 2022

© Copyright 2022, NOBEL BİLİMSEL ESERLER SERTİFİKA NO.: 20779

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

"NOBEL BİLİMSEL ESERLER" bir Nobel Akademik Yayıncılık markasıdır.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Mehmet Çakır -mehmet@nobelyayin.com-
Redaksiyon: Şeyma Kurtul -seyma@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Mehmet Çakır -mehmet@nobelyayin.com-
Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı Sorumlusu: Yavuz Şahin -yavuz@nobelyayin.com-

Kütüphane Bilgi Kartı

Seyhan, Ahmet Selman.

Televizyon Haberinin Retorik Bileşenleri İletişimsel Zihniyetin Haber Retoriğine Yansımaları

Ahmet Selman Seyhan

1. Basım, XVIII + 500 s., 16,5x24 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-433-375-0

E-ISBN: 978-625-433-376-7

1.İletişimsel Zihniyet 2. Retorik Bileşenler 3. Televizyon Haberleri

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65 - **Sipariş:** siparis@nobelyayin.com-

E-Satış: www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com / www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım, Ekip Dağıtım, Kıda Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

Baskı ve Cilt

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi Sertifika No.: 46519

Beytepe Köy Yolu No.: 3 06800 Bilkent-Çankaya/ANKARA

“Bu eser Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Gazetecilik Anabilim Dalında doktora tezi olarak hazırlanmış ve jüri üyeleri Prof. Dr. Zülfikar DAMLAPINAR (Danışman), Prof. Dr. Sema BECERİKLİ (Üye), Prof. Dr. Nurettin GÜZ (Üye), Prof. Dr. Bünyamin AYHAN (Üye) ve Prof. Dr. Cem YAŞİN (Üye) önünde 08/07/2020 tarihinde savunularak kabul edilmiştir. Tezde ileri sürülen görüşler yazarına ait olup, Enstitü bu görüşlerden dolayı hiçbir sorumluluk kabul etmez.”

İÇİNDEKİLER

ÇİZELGELERİN LİSTESİ	ix
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xvii
1. GİRİŞ	1
2. TELEVİZYON HABER RETORİĞİ VE İLETİŞİMSEL ZİHNİYET: TEMEL KAVRAMLAR VE YAPISAL İLİŞKİLERİ	7
2.1. Televizyon Haberinin Doğası	9
2.1.1. Kavram Olarak Haber.....	10
2.1.2. Veriden Enformasyona Haberin Hakikati.....	13
2.1.3. Kavram Olarak Televizyon Haberi.....	20
2.1.4. Televizyon Haberinin Mahiyeti	22
2.1.5. Televizyon Haberinin Teamül ve Kriterleri	31
2.1.5.1. 5N1K Teamülü	32
2.1.5.2. Eşik Bekçisi Etkisi.....	33
2.1.5.3. Haber Değeri ve Haber Seçim Sürecinin Doğası	35
2.1.5.4. Gündem Kurma	41
2.1.6. Hazırlanışı İtibariyle Televizyon Haberinin Türleri	43
2.1.7. Televizyon Haberciliğine Dair Kuram ve Yaklaşımlar.....	50
2.1.7.1. Liberal Çoğulcu Yaklaşım	51
2.1.7.2. Eleştirel Yaklaşım.....	57
2.2. Televizyon Haberinin Retoriği.....	62
2.2.1. Kavram Olarak Retorik	63
2.2.2. Retoriğin Tarihi Gelişim Süreci ve Televizyon Haberine Katkısı	65

2.2.2.1. Antik Dönem	71
2.2.2.2. Roma Dönemi.....	80
2.2.2.3. İslamiyet Dönemi	88
2.2.2.4. Kıta Avrupa ve Skolastik Dönem	96
2.2.2.5. Aydınlanma Dönemi	100
2.2.2.6. Yakın Dönem	106
2.2.2.6.1. Münazara Çeşitleri	110
2.2.2.6.2. Medya Münazaraları	114
2.2.2.6.3. Görsel Retorik	122
2.2.3. Retoriğin İkna Yönleri.....	128
2.2.3.1. Ethos Yönü	128
2.2.3.2. Pathos Yönü.....	130
2.2.3.3. Logos Yönü	132
2.2.4. Retoriğin Temel Söylev Türleri.....	134
2.2.4.1. Adli Söylev	136
2.2.4.2. Siyasi Söylev	137
2.2.4.3. Dasitani Söylev.....	140
2.2.5. Retorikte Kullanılan Figürler.....	142
2.2.5.1. Trop.....	143
2.2.5.2. Şema	149
2.3. Televizyon Haber Retoriğinin Zihniyeti	153
2.3.1. Kavram Olarak Zihniyet.....	157
2.3.2. Kapsam Olarak Televizyon Haber Retoriğinin Zihniyeti.....	159
2.3.3. Haber Merkezinin Bütünleştirici Gücü Zihniyet	163
2.3.4. Tefekkür ve Eylemlerde Zihniyet Değişimi	165
2.3.5. Zihniyetle İlişkili Temel Kavramlar	468
2.3.5.1. Din.....	170
2.3.5.2. Kültür	173

2.3.5.3. Ahlak	178
2.3.5.4. Hukuk.....	182
2.3.5.5. İdeoloji	185
2.4. İletişimsel Zihniyet	198
2.4.1. İletişimsel Zihniyetin Televizyon Haberi ve Haber Retoriğine Yansıması.....	202
2.4.1.1. Tefekkür Safhası.....	206
2.4.1.2. Eylem Safhası.....	211
2.4.2. İletişimsel Zihniyetin Değerler Sistemi	217
2.4.2.1. Tevziniyet süzgeci	218
2.4.2.2. Kurumsal yapı	222
2.4.2.3. Şahsiyet.....	229
2.4.3. İletişimsel Zihniyette Yaşanabilecek Dönüşümler.....	239

3. TELEVİZYON HABERİNE YANSIYAN İLETİŞİMSSEL ZİHNİYETİN ANALİZ MODELİ..... 243

3.1. Televizyon Haberinin Parametreleri	245
3.1.1. Kam/Spiker Bölümü.....	246
3.1.1.1. Görüntü Parametreleri	248
3.1.1.2. Ses Parametreleri.....	253
3.1.2. VTR Bölümü	256
3.1.2.1. Görüntü Parametreleri	256
3.1.2.2. Ses Parametreleri	285
3.2. Retorik Bileşenler	296
3.2.1. Çerçeveleme	297
3.2.2. Öne Çıkarma.....	304
3.2.3. Duyguları Yönlendirme	311
3.2.4. Anlamlandırma	314

3.2.5. Kelime Oyunları	323
3.2.6. Görüntü Tekniđi.....	328
3.2.6.1. Açı, Ölçek ve Kadrajlama.....	328
3.2.6.2. Kurgu.....	330
4. İLETİŞİMSEL ZİHNİYET ANALİZİNİN ÖRNEK OLAY	
ÇÖZÜMLEMESİ.....	355
4.1. Analiz Tablosu ve Deđerlendirme Usulü	356
4.2. Örnek Olay Analizi	364
5. SONUÇ.....	475
KAYNAKÇA.....	481

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge 2.1. Televizyon haber türleri tipolojisi.	43
Çizelge 2.2. Yaklaşımlara göre televizyon haberi tipolojisi.	51
Çizelge 2.3. Retoriğin dönemlere göre özellikleri.	67
Çizelge 2.4. Toulmin'in münazara modeli	112
Çizelge 4.1. İletişimsel zihniyet analiz tablosu.	358
Çizelge 4.2 Retorik bileşen rehberi	361